

1506201600013 3

ChristenUnie
Jaarverslag 2015

---

2. Jaarrekening 2015

2.1 Balans per 31 december 2015

na resultaatbestemming

	31 december 2015	31 december 2014	31 december 2015	31 december 2014
	€	€	€	€
ACTIVA				
Materiële vaste activa				
Inrichting gebouwen	15.699	12.986	197.666	134.078
Inventaris	4.048	3.872	250.000	250.000
Hardware	5.981	13.610	367.500	367.500
	<u>25.729</u>	<u>30.468</u>	<u>815.166</u>	<u>751.578</u>
Immateriële vaste activa				
Software	54.936	84.718		
Voorraden	6.416	5.095	56.308	55.205
Vorderingen	248.134	318.757	21.750	22.876
	<u>704.089</u>	<u>489.863</u>	<u>146.081</u>	<u>99.241</u>
Liquide middelen	<u>1.039.304</u>	<u>928.900</u>	<u>224.139</u>	<u>177.322</u>
	<u>1.039.304</u>	<u>928.900</u>	<u>1.039.304</u>	<u>928.900</u>
PASSIVA				
Reserves				
Algemene reserve				134.078
Continuïteitsreserve				250.000
Verkiezingsreserve				367.500
			<u>815.166</u>	<u>751.578</u>
Kortlopende schulden				
Crediteuren			56.308	55.205
Belastingen			21.750	22.876
Overige kortlopende schulden			146.081	99.241
			<u>224.139</u>	<u>177.322</u>
	<u>1.039.304</u>	<u>928.900</u>	<u>1.039.304</u>	<u>928.900</u>

ChristenUnie
Jaarverslag 2015

2.2 Staat van baten en lasten over 2015

	Realisatie 2015	Begroting 2015	Realisatie 2014
	€	€	€
BATEN			
Contributies	1.113.737	1.100.720	1.122.172
Giften	95.089	57.623	84.857
Subsidies	594.755	567.591	597.492
Doorbelaste kosten	308.266	314.510	296.679
Baten Opleidingscentrum	14.848	20.000	24.341
Overige baten	49.670	37.400	50.051
Totaal baten	2.176.364	2.097.843	2.175.593
LASTEN			
Directe uitgaven aan subsidiabele activiteiten			
Politieke vorming en scholing (a)	13.405	15.250	16.675
Informatievoorziening (b)	184.815	155.675	149.485
Contact zusterpartijen buitenland (c)	5.028	-	-
Politiek-wetenschappelijke activiteiten (d)	34.000	34.000	34.000
Politieke participatie jongeren (e)	10.000	10.000	-
Ledenwerving (f)	33.393	30.000	36.168
Betrekken niet-leden bij activiteiten van de partij (g)	101.066	127.425	81.656
Werving, begeleiding politieke ambtsdragers (h)	22.571	33.400	23.420
Verkiezingscampagnes (i)	84.488	70.000	141.287
	488.766	475.750	482.690
Afdrachten			
Afdrachten aan lokale afdelingen en Provinciale Unies			
	283.980	281.295	276.618
	283.980	281.295	276.618
Overige uitgaven			
Bestuurskosten	17.944	19.250	13.370
Bureau- en ICT-kosten	250.596	219.803	239.066
Personeelskosten	946.629	983.483	950.225
Huisvestingskosten	124.862	127.000	112.114
	1.340.031	1.349.536	1.314.775
Totaal lasten	2.112.777	2.106.581	2.074.083
Overschot/ tekort	63.587	8.738	101.510

2.3 Resultaatbestemming

	Realisatie 2015 <u>€</u>	Realisatie 2014 <u>€</u>
Resultaatbestemming reserves		
Algemene reserve	63.587	101.510
Continuïteitsreserve	-	-
Verkiezingsreserve	-	-
	<u>63.587</u>	<u>101.510</u>

2.4 Grondslagen van waardering en bepaling van het resultaat

2.4.1 Algemene grondslagen

De jaarrekening is opgesteld op basis van Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving voor kleine rechtspersonen C1 kleine organisaties-zonder-winststreven. De jaarrekening is opgesteld in Euro's.

2.4.2 Vergelijkende cijfers

De cijfers over 2014 zijn waar nodig aangepast om vergelijkbaarheid met het verslagjaar mogelijk te maken.

Grondslagen van waardering

2.4.3 Algemene grondslagen van waardering

Voor zover niet anders vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen de geamortiseerde kostprijs.

2.4.4 Materiële vaste activa

De materiële vaste activa benodigd voor de doelstelling en voor de bedrijfsvoering worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs verminderd met de op basis van de geschatte levensduur bepaalde afschrijvingen. De afschrijvingen bedragen een percentage van deze verkrijgingsprijs.

2.4.5 Vorderingen, liquide middelen, schulden en overlopende activa en passiva

De vorderingen, liquide middelen, schulden en overlopende activa en passiva zijn opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs; waardering geschiedt onder aftrek van een voorziening wegens oninbaarheid, gebaseerd op een individuele beoordeling van de vorderingen.

2.4.6 Reserves en fondsen

Reserves betreffen gelden ter vrije besteding. Door het bestuur kunnen doelreserves worden aangehouden voor aanwending aan een specifiek doel.

Fondsen betreffen gelden die besteed moeten worden in het kader van de doelstelling waarvoor deze ter beschikking zijn gesteld. Dit betreft het niet bestede deel van toegekende donaties en andere fondsen en gelden die vastliggen in vaste activa.

Grondslagen van resultaatbepaling

2.4.7 Algemene grondslagen van resultaatbepaling

Het resultaat is bepaald als het verschil tussen de baten en alle hiermee verbonden kosten en andere aan het verslagjaar toe te rekenen lasten, met inachtneming van de hiervoor vermelde waarderinggrondslagen.

2.4.8 Baten

De baten zijn gevormd door alle aan het verslagjaar toe te rekenen opbrengsten.

Nalatenschappen worden opgenomen in het verslagjaar waarin de omvang van de nalatenschap betrouwbaar kan worden vastgesteld, derhalve indien de betaling is aangekondigd. Voorschotten worden verantwoord in het boekjaar waarin zij worden ontvangen.

Giften in natura worden gewaardeerd tegen de reële waarde.

2.4.9 Personeelsbeloning

Salarissen en sociale lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarin deze verschuldigd zijn, in overeenstemming met de arbeidsovereenkomsten.

Voor het pensioen geldt een toegezegde bijdrage regeling. De toegezegde bijdragen worden afgedragen aan de pensioenverzekeraar op basis van het pensioencontract.

2.4.10 Kostentoerekening ten behoeve van subsidie Wet Financiering Politieke Partijen

De personeelskosten zijn op medewerkersniveau toegerekend aan de negen subsidie categorieën. Het percentage subsidiabele personeelskosten geldt als grondslag voor het toewijzen van de volgende baten en lasten:

Baten

KVGR-baten

Lasten

Bestuurs- en bureaunkosten

Huisvestingskosten

De aldus verkregen kostentoerekening staat vermeld in paragraaf 2.8.

2.5 Toelichting op de balans per 31 december 2015**Materiële en immateriële vaste activa**

De mutaties in de vaste activa zijn in het hierna volgende schema samengevat:

	Inrichting gebouwen	Inventaris	Hardware	Software	Totaal
	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2015					
Aanschafwaarde	25.596	11.382	36.077	106.711	179.765
Cumulatieve afschrijvingen	-12.609	-7.510	-22.467	-21.994	-64.580
	<u>12.986</u>	<u>3.872</u>	<u>13.610</u>	<u>84.718</u>	<u>115.185</u>
Mutaties boekjaar					
Investerings	8.853	2.614	0	4.792	16.258
Afschrijvingen	-6.140	-2.437	-7.628	-34.573	-50.778
	<u>2.713</u>	<u>176</u>	<u>-7.628</u>	<u>-29.781</u>	<u>-34.520</u>
Stand per 31 december 2015					
Aanschafwaarde	34.448	13.995	36.077	111.503	196.023
Cumulatieve afschrijvingen	-18.749	-9.947	-30.095	-56.567	-115.358
	<u>15.699</u>	<u>4.048</u>	<u>5.981</u>	<u>54.936</u>	<u>80.665</u>

In de regel wordt afgeschreven over een periode van 5 jaar, uitgaande van een restwaarde van nihil. Per investering wordt gekeken of deze al dan niet sneller of langzamer afgeschreven dient te worden, afhankelijk van de het verwachte verloop van de economische waarde van de investering.

	2015	2014
	€	€
Vorraden		
Vorraad promotieartikelen	4.736	3.410
Vorraad geschenkbonnen	1.680	1.685
Saldo per 31 december	<u>6.416</u>	<u>5.095</u>

In de voorraad promotieartikelen is een bedrag in mindering gebracht voor incourantheid.

Vorderingen

Debiteuren	27.727	32.045
Rekeningcourant verhoudingen	54.381	109.049
Contributies	1.500	1.000
Waarborgsommen	-	4.005
Vooruitbetaald (o.a. kosten PS-verkiezingen 2015) / nog te ontvangen	48.231	57.203
Nog te ontvangen subsidie ministerie BZK	116.296	115.455
Saldo per 31 december	<u>248.134</u>	<u>318.757</u>

Liquide middelen

Kas	505	214
Rabobank betaalrekening giften en contributies	4.511	7.000
Rabobank betaalrekening overige betaalstromen	5.439	7.277
Rabobank spaarrekening	531.363	124.777
Rabobank Vrienden van de ChristenUnie	-	594
SNS Bank meersparen	162.271	350.000
Saldo per 31 december	<u>704.089</u>	<u>489.863</u>

De liquide middelen zijn vrij opneembaar.

ChristenUnie
Jaarverslag 2015

	2015	2014
	€	€
Reserves		
Algemene reserve		
Saldo per 1 januari	134.078	32.568
Bij: volgens resultaatbestemming	<u>63.587</u>	<u>101.510</u>
Saldo per 31 december	<u><u>197.666</u></u>	<u><u>134.078</u></u>

De algemene reserve heeft de functie van 'vrije reserve' en is bedoeld om overschotten en tekorten op te vangen.

Continuïteitsreserve		
Saldo per 1 januari	250.000	250.000
Mutatie	<u>-</u>	<u>-</u>
Saldo per 31 december	<u><u>250.000</u></u>	<u><u>250.000</u></u>

De continuïteitsreserve wordt gevormd voor dekking van risico's op korte termijn en om zeker te stellen dat ook in de toekomst aan verplichtingen kan worden voldaan. De noodzakelijk geachte omvang van de continuïteitsreserve bedraagt € 250.000. De grondslag voor de continuïteitsreserve is de som van:

- tussen de 20% en 25% van de verwachte personeelskosten van het komend jaar en
- tussen de 20% en 25% van de verwachte huisvestingskosten van het komende jaar.

De noodzakelijk geachte omvang zal worden bijgesteld indien 20% en 25% van bovengenoemde kosten minder respectievelijk meer dan de noodzakelijk geachte reserveomvang van € 250.000 bedraagt.

	Kosten 2016	Reserve	Percentage
Personeelskosten	1.023.818		
Huisvestingskosten	<u>126.750</u>		
TOTAAL	<u><u>1.150.568</u></u>	<u><u>250.000</u></u>	<u><u>21,7%</u></u>

	2015	2014
	€	€
Bestemmingsreserve Verkiezingen		
Saldo per 1 januari	367.500	367.500
Mutatie	-	-
Saldo per 31 december	<u>367.500</u>	<u>367.500</u>

De reserve verkiezingen is gevormd om de kosten van de Europese en Tweede Kamerverkiezingscampagnes op te vangen. De grondslag voor deze reserve hangt samen met een drietal factoren:

(1) De frequentie van de verkiezingen. Deze is voor de Europese verkiezingen eens per vijf jaar. Voor Tweede Kamerverkiezingen ligt het niet vast. In de grondslag wordt uitgegaan voor eens per drie jaar.

(2) Het noodzakelijk geachte budget. Deze is voor de Europese verkiezingen € 90.000 en voor de Tweede Kamerverkiezingen € 400.000.

(3) Het deel van het budget dat in ieder geval vanuit de reserve gefinancierd zou moeten kunnen worden. Dit deel is bepaald op 75%. Het verleden heeft geleerd dat met name campagnes voor de Tweede Kamerverkiezingen voor een flink groter deel uit de gewone exploitatie betaald kan worden. Dit kan dankzij fors hogere gifteninkomsten in het jaar van Tweede Kamerverkiezingen.

Volgens deze grondslag is de maximaal benodigde verkiezingsreserve € 367.500. Dit bedrag wordt via een dotatiesysteem bereikt. De reserve kan eventueel wel sneller op het maximale streefbedrag komen, maar hoeft niet hoger dan het streefbedrag te zijn. In 2013 is het maximaal benodigd geachte bedrag bereikt.

	31-12-12	31-12-13	31-12-14	31-12-15	31-12-16
Streefbedrag					
Tweede Kamerverkiezingen	100.000	200.000	300.000	300.000	300.000
Europese Verkiezingen	54.000	67.500	13.500	27.000	40.500
Totaal	<u>154.000</u>	<u>267.500</u>	<u>313.500</u>	<u>327.000</u>	<u>340.500</u>
Werkelijk bedrag	<u>202.530</u>	367.500	367.500	367.500	367.500
Dekking	132%	137%	117%	112%	108%

	2015	2014
	€	€
Overige kortlopende schulden		
Accountant	9.290	7.884
Reservering vakantiegeld inclusief sociale lasten	32.726	33.437
Reservering vakantiedagen inclusief sociale lasten	16.788	14.749
Reservering eindejaarsuitkering inclusief sociale lasten	4.953	5.333
Overige kortlopende schulden	82.324	37.839
	<u>146.081</u>	<u>99.241</u>
Saldo per 31 december	<u>146.081</u>	<u>99.241</u>

Er was op 31-12-2015 één crediteur waarbij de ChristenUnie een afzonderlijke schuld van € 25.000 of meer had:
BDU print, Marconistraat 10-14, 3771 BM in Barneveld.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Meerjarige financiële verplichtingen

Per 1 augustus 2011 huurt de ChristenUnie het pand aan de Johan van Oldebarneveltlaan 46 te Amersfoort. De huurprijs bedraagt € 79.742 op jaarbasis. De overeenkomst is aangegaan voor de duur van 6 jaar en loopt tot en met 31 juli 2017. Eveneens zijn per 1 augustus 2011 lease- en servicecontracten gesloten voor kopieer- en printapparatuur. De looptijd bedraagt 6 jaar. De jaarlijkse kosten bedragen € 13.527.

Gemeenschappelijke kosten

De ChristenUnie heeft overeenkomsten gesloten met Perspectief (ChristenUnie-jongeren), de mr. G. Groen van Prinstererstichting (het WI), de Bestuurdersvereniging en de FICDD (stichting van de ChristenUnie voor internationale samenwerking en ontwikkeling) en de Stichting Ondersteuning Tweede Kamerfractie ChristenUnie betreffende de verdeling van gezamenlijke kosten.

De verdeling van gezamenlijke huisvestingskosten, bureaustkosten en gemeenschappelijke personeelskosten is geregeld in een "Overeenkomst tot verrekening van voor gemene rekening gemaakte kosten" (KVGR). In een aantal gevallen worden personeelskosten van ChristenUnie-medewerkers doorbelast aan een van de andere entiteiten op basis van een koopovereenkomst. De doorberekende kosten zijn als baten in de exploitatie van de ChristenUnie opgenomen.

Verhuur

Europarlementariër Peter van Dalen huurt kantoorruimte bij de ChristenUnie met ingang van 15 augustus 2011. De overeenkomst loopt tot en met 31 juli 2017.

2.6 Toelichting op de baten over 2015

	Realisatie 2015 €	Begroting 2015 €	Realisatie 2014 €
Contributies			
Contributies	1.111.307	1.115.720	1.132.215
Contributies voorgaande jaren	2.430	-	2.006
Overbetalingen bij de contributies, teruggestort naar lokale afdelingen		15.000	12.048
	<u>1.113.737</u>	<u>1.100.720</u>	<u>1.122.172</u>

De contributiebatens betreffen alle gefactureerde contributies over 2015. Hiervan is 98,6% ook daadwerkelijk ontvangen. Inzet is om het percentage betalingen via automatische incasso's steeds verder te verhogen. In 2015 bedroeg dit percentage 58,7% (in 2014: 54,7%).

Overbetalingen op contributiefacturen zijn teruggestort aan de lokale afdelingen. Aan de baten kant zijn deze in 2015 verantwoord bij de giften, te weten bij de post "Giften uit acties". In 2014 zijn de overbetalingen inbegrepen bij de contributiebatens. Aan de kosten kant zijn de overbetalingen in 2015 verantwoorde bij "Afdrachten aan lokale afdelingen". In 2014 staan ze als negatieve opbrengst bij de contributies vermeld.

Giften

Vrienden van de ChristenUnie	20.259	20.123	23.791
Giften uit acties	46.852	30.000	36.674
Legaten	8.271	-	2.269
Overige giften	19.707	7.500	22.123
	<u>95.089</u>	<u>57.623</u>	<u>84.857</u>

In 2015 is er één donateur geweest die in totaal € 4.500 of meer heeft gedoneerd. Dit betrof mw. H.T. Dake te Lochem voor een bedrag van € 10.000 dd. 3-12-2015.

Er is géén donateur geweest die een bijdrage(n) in natura heeft gedoneerd ter waarde van € 4.500 of meer.

Subsidies

Subsidie ministerie van Binnenlandse Zaken lopende jaar	581.479	567.591	577.278
Subsidie ministerie van Binnenlandse Zaken voorgaande jaren	13.275	-	20.214
	<u>594.755</u>	<u>567.591</u>	<u>597.492</u>

Doorbelaste kosten

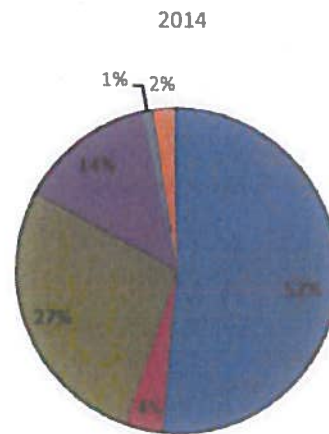
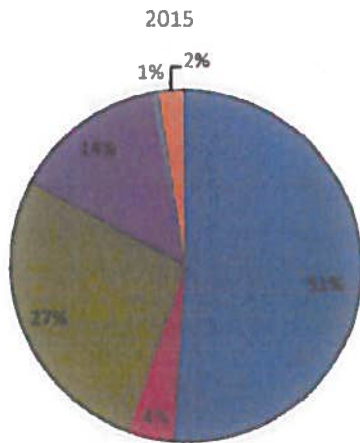
Gezamenlijke kosten Bestuurdersvereniging (BV)	167.046	172.413	152.468
Gezamenlijke kosten Wetenschappelijk Instituut (WI)	54.391	56.133	59.957
Gezamenlijke kosten FICDD	47.771	43.806	41.550
Gezamenlijke kosten Perspectief, ChristenUnie-jongeren	19.581	20.208	20.653
Gezamenlijke kosten St. Ondersteuning TK-fractie CU	7.500	10.000	10.215
Huuropbrengsten eurofractie	11.976	11.950	11.836
	<u>308.266</u>	<u>314.510</u>	<u>296.679</u>

De ChristenUnie heeft overeenkomsten gesloten met andere partijgeledingen betreffende de verdeling van gezamenlijke kosten.

ChristenUnie
Jaarverslag 2015

	Realisatie 2015 €	Begroting 2015 €	Realisatie 2014 €
Baten Opleidingscentrum			
Cursusbijdragen Opleidingscentrum	14.848	20.000	24.341
	<u>14.848</u>	<u>20.000</u>	<u>24.341</u>
Overige baten			
Baten ChristenUnie Magazine	33.625	17.700	27.699
Verkopen	3.198	3.700	1.921
Rente	7.953	16.000	19.247
Nagekomen baten	4.894	-	1.185
	<u>49.670</u>	<u>37.400</u>	<u>50.051</u>
TOTAAL BATEN	<u>2.176.364</u>	<u>2.097.843</u>	<u>2.175.593</u>

Herkomst baten

- Contributies
- Giften
- Subsidies
- Doorbelaste kosten
- Baten Opleidingscentrum
- Overige baten

2.7 Toelichting op de lasten over 2015

	Realisatie 2015 €	Begroting 2015 €	Realisatie 2014 €
Uitgaven aan subsidiabele activiteiten			
Politieke vorming en scholing (a)			
1. Opleidingscentrum	11.884	13.750	15.193
2. Politieke beleidsontwikkeling	1.521	1.500	1.481
	<u>13.405</u>	<u>15.250</u>	<u>16.675</u>
Informatievoorziening (b)			
3. ChristenUnie Magazine	95.874	74.000	79.259
4. Campagnematerialen	4.687	1.750	3.004
5. Informatie via internet	23.574	29.925	27.059
6. Congres	60.681	50.000	40.163
	<u>184.815</u>	<u>155.675</u>	<u>149.485</u>
Contact zusterpartijen buitenland (c)			
Activiteiten via FICDD, de ChristenUnie stichting voor internationale samenwerking en ontwikkeling	<u>5.028</u>	-	-
Politiek-wetenschappelijke activiteiten (d)			
Activiteiten via Mr. G. Groen v. Prinstererstichting	<u>34.000</u>	<u>34.000</u>	<u>34.000</u>
Politieke participatie jongeren (e)			
Activiteiten via Perspectief, ChristenUnie-jongeren	<u>10.000</u>	<u>10.000</u>	-
Ledenwerving (f)			
7. Kosten Ledenwerving	<u>33.393</u>	<u>30.000</u>	<u>36.168</u>
	<u>33.393</u>	<u>30.000</u>	<u>36.168</u>

ChristenUnie
Jaarverslag 2015

	Realisatie 2015 €	Begroting 2015 €	Realisatie 2014 €
Betrekken niet-leden bij activiteiten van de partij (g)			
8. Promotie	43.060	42.500	18.609
9. Informatie via internet	23.574	29.925	27.059
10. Radio, tv en nieuwe media	34.432	55.000	35.988
	<u>101.066</u>	<u>127.425</u>	<u>81.656</u>
Werving, begeleiding politieke ambtsdragers (h)			
11. Opbouwwerk en advies	2.819	5.000	616
12. Opleidingscentrum	11.884	13.750	15.193
13. Selectie ambtsdragers	2.630	8.000	1.598
14. Digitale nieuwsbrief	5.239	6.650	6.013
15. Ondersteuning politieke ambtsdragers	-	-	-
	<u>22.571</u>	<u>33.400</u>	<u>23.420</u>
Verkiezingscampagnes (i)			
16. Gemeentelijke / provinciale verkiezingscampagne	84.488	70.000	60.490
17. Europese verkiezingscampagne	-	-	80.797
	<u>84.488</u>	<u>70.000</u>	<u>141.287</u>
Afdrachten			
Afdrachten aan lokale afdelingen en Provinciale Unies			
Aan lokale afdelingen	211.467	207.914	204.458
Aan Provinciale Unies	72.513	73.381	72.159
	<u>283.980</u>	<u>281.295</u>	<u>276.618</u>
Bij de afdrachten aan lokale afdelingen zijn in 2015 de overbetalingen inbegrepen, in 2014 was dit nog niet het geval. In 2014 was dit vermeld bij de contributiebatan.			
Overige uitgaven			
Bestuurskosten			
Vergaderkosten	2.991	3.000	2.230
Reiskosten bestuursleden	7.478	11.000	6.844
Partijdecoraties	-	1.500	2.289
Overige bestuurskosten	7.475	3.750	2.007
	<u>17.944</u>	<u>19.250</u>	<u>13.370</u>

	Realisatie 2015 €	Begroting 2015 €	Realisatie 2014 €
Bureau- en ICT-kosten			
Bureau- en kantoorkosten	84.600	90.950	87.140
Accountant en adviseurs	53.886	45.500	16.078
Afschrijvingen MVA	50.778	25.603	40.199
Afschrijving niet betaalde contributies	14.505	20.000	16.726
ICT-kosten	46.828	37.750	78.923
	<u>250.596</u>	<u>219.803</u>	<u>239.066</u>
<p>Bij het opstellen van de begrotingspost afschrijvingen was er vanuit gegaan dat over de aanschaf van een nieuw CRM pakket geen activering nodig was. Dit bleek wel het geval te zijn.</p>			
Personeelskosten			
Lonen en salarissen	733.964	743.110	733.612
Sociale lasten	118.750	126.091	127.830
Pensioenlasten	39.782	45.822	39.710
Overige personeelskosten	54.132	68.460	49.073
	<u>946.629</u>	<u>983.483</u>	<u>950.225</u>
<p>Het gemiddeld aantal werknemers gedurende het boekjaar 2015 bedroeg 16,2 FTE (2014: 16,4). Dit is exclusief stagiaires.</p>			
Huisvestingskosten			
Huur- en servicekosten	79.942	80.750	79.191
Onderhoudskosten	5.834	3.250	3.109
Energiekosten	12.980	14.500	5.792
Overige huisvestingskosten	26.107	28.500	24.022
	<u>124.862</u>	<u>127.000</u>	<u>112.114</u>
TOTAAL LASTEN	<u>2.112.777</u>	<u>2.106.581</u>	<u>2.074.083</u>

2.8 Kostentoe rekening subsidiabele activiteiten (WFPP)

	Directe kosten	Personeels- kosten	Bestuurs- en bureaukosten	Huisvestings- kosten	KVGR baten	TOTAAL 2015
Politieke vorming en scholing (a)						
1. Opleidingscentrum	11.884	89.827	25.482	11.848	-11.787	127.253
2. Politieke beleidsontwikkeling	1.521	42.687	12.109	5.630	-5.602	56.347
Subtotaal Politieke vorming en scholing (a)						183.600
Informatievoorziening (b)						
3. ChristenUnie Magazine	95.874	26.106	7.406	3.443	-3.426	129.404
4. Campagnematerialen	4.687	28.569	8.105	3.768	-3.749	41.380
5. Informatie via internet	23.574	41.305	11.717	5.448	-5.420	76.624
6. Congres	60.681	37.584	10.662	4.957	-4.932	108.952
Subtotaal Informatievoorziening (b)						356.361
Contact zusterpartijen buitenland (c)						
Resultaat kosten FICDD 2015 (eigen jaarrekening, zie bijlage)	145.226					145.226
Subtotaal Contact zusterpartijen buitenland (c)						145.226
Politiek-wetenschappelijke activiteiten (d)						
Resultaat kosten WI 2015 (eigen jaarrekening)	390.332					390.332
Subtotaal Politiek-wetenschappelijke activiteiten (d)						390.332
Politieke participatie jongeren (e)						
Resultaat kosten Perspectief 2015 (eigen jaarrekening)	96.215					96.215
Subtotaal Politieke participatie jongeren (e)						96.215

ChristenUnie
Jaarverslag 2015

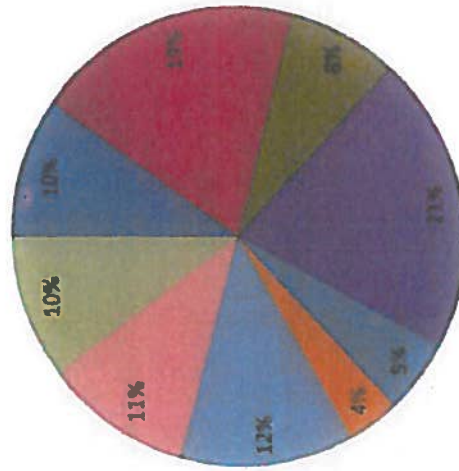
	Directe kosten	Personeels- kosten	Bestuurs- en bureaustkosten	Huisvestings- kosten	KVGR baten	TOTAAL 2015
Ledenwerving (f)						
7. Kosten Ledenwerving	33.393	29.049	8.241	3.832	-3.812	70.703
Subtotaal Ledenwerving (f)						70.703
Betrekken niet-leden bij activiteiten van de partij (g)						
8. Promotie	43.060	39.720	11.268	5.239	-5.212	94.075
9. Informatie via internet	23.574	40.764	11.564	5.377	-5.349	75.929
10. Radio, tv en nieuwe media	34.432	19.328	5.483	2.549	-2.536	59.255
Subtotaal Betrekken niet-leden bij activiteiten van de partij (g)						229.260
Werving, begeleiding politieke ambtsdragers (h)						
11. Opbouwwerk en advies	2.819	27.137	7.698	3.579	-3.561	37.672
12. Opleidingscentrum	11.884	50.224	14.248	6.625	-6.591	76.389
13. Selectie ambtsdragers	2.630	27.288	7.741	3.599	-3.581	37.677
14. Digitale nieuwsbrief	5.239	19.163	5.436	2.528	-2.515	29.850
15. Ondersteuning politieke ambtsdragers	0	10.462	2.968	1.380	-1.373	13.437
Subtotaal Werving, begeleiding politieke ambtsdragers (h)						195.026
Verkiezingscampagnes (i)						
16. Gemeentelijke / provinciale verkiezingscampagne	84.488	81.066	22.997	10.693	-10.638	188.605
Subtotaal Verkiezingscampagnes (i)						188.605
TOTAAL	1.071.511	610.279	173.124	80.497	-80.083	1.855.328

ChristenUnie
Jaarverslag 2015

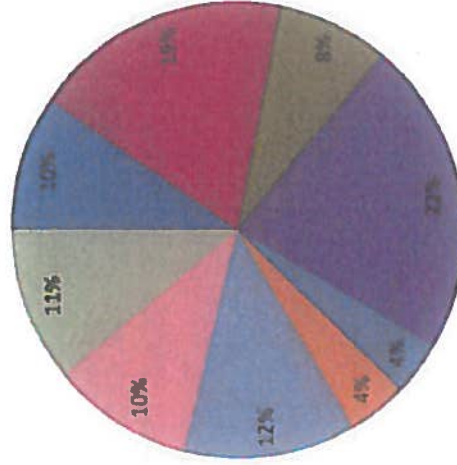
	2015	% 2015	2014	% 2014
Deel subsidiabele personeelskosten van de totale personeelskosten:		64%		
Toerekenbare bestuurs- en bureaunkosten				
Totale bestuurs- en bureaunkosten, maal het deel subsidiabele kosten van de totale personeelskosten	268.540		64%	173.124
Toerekenbare huisvestingskosten				
Totale huisvestingskosten, maal het deel subsidiabele kosten van de totale personeelskosten	124.862		64%	80.497
Toerekenbare KVGR-baten (zie 2.6 Toelichting op de baten over 2015)				
Totale KVGR-baten, maal het deel subsidiabele personeelskosten van de totale personeelskosten	124.220		64%	80.083
Overzicht subsidiabele kosten ChristenUnie en neveninstellingen:				
Politieke vorming en scholing (a)	183.600	10%	178.843	10%
Informatievoorziening (b)	356.361	19%	345.665	19%
Contact zusterpartijen buitenland (c)	145.226	8%	147.694	8%
Politiek-wetenschappelijke activiteiten (d)	390.332	21%	416.972	22%
Politieke participatie jongeren (e)	96.215	5%	71.041	4%
Ledenwerving (f)	70.703	4%	79.131	4%
Betrekken niet-leden bij activiteiten van de partij (g)	229.260	12%	229.516	12%
Werving, begeleiding politieke ambtsdragers (h)	195.026	11%	187.305	10%
Verkiezingscampagnes (i)	188.605	10%	204.610	11%
TOTAAL	1.855.328	100%	1.860.777	100%

Kostenverdeling subsidiabele activiteiten

2015

2014

- Politieke vorming en scholing (a)
- Informatievoorziening (b)
- Contact zusterpartijen buitenland (c)
- Politiek-wetenschappelijke activiteiten (d)
- Politieke participatie jongeren (e)
- Ledenwerving (f)
- Betrekken niet-leden bij activiteiten van de partij (g)
- Werving, begeleiding politieke ambtsdragers (h)
- Verkiezingscampagnes (i)

2.9 Ondertekening

Vastgesteld en goedgekeurd te Amersfoort, dd. woensdag 6 april 2016.

Piet Adema
Voorzitter

Fred Ruiten
Secretaris en penningmeester

Klaas Tigelaar
Vice-voorzitter

Gert Schouwstra
Internationaal secretaris

Mark de Boer
Lid

Flora Lagerwerf-Vergunst
Lid

Jolande Uringa
Lid

3. Overige gegevens

Vereniging ChristenUnie
Postbus 439
3800 AK AMERSFOORT

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit rapport opgenomen jaarrekening 2015 van Vereniging ChristenUnie te Amersfoort gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2015 (met een balanstotaal van € 1.039.304) en de staat van baten en lasten over 2015 (met een resultaat van € 63.587 positief) met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de Vereniging is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beiden in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn C1 kleine organisaties-zonder-winststreven. Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat. Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de Vereniging. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van de vereniging gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Vereniging ChristenUnie per 31 december 2015 en van het resultaat over 2015 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn C1 kleine organisaties-zonder-winststreven.

Verklaring betreffende andere voorschriften

Wij melden dat het bestuur- en directieverlag voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in RJ Richtlijn C1 kleine organisaties-zonder-winststreven.

Stiedrecht, 4 april 2016.

WITH accountants B.V.

P. Alblas RA

Correspondentie adres

Postbus 2150 - 2400 CO - Alphen aan den Rijn

T 0172-750175 | www.withaccountants.nl | info@withaccountants.nl | Twitter @withaccountants

IBAN NL71 ING6 0667 0301 62 | KUK 28112484